

Bijlage 1.

1) Versnelde uitbreiding bevoegdheden politierechter tot het opleggen van straffen tot 12 maanden

Vraag G4

In 2002 is wettelijk voorzien in de uitbreiding van de competentie van de politierechter tot het opleggen van straffen tot 12 maanden. Onder druk van de Eerste Kamer is echter een wetsvoorstel ingediend dat deze verruimde bevoegdheid beperkt. De verwerping dan wel intrekking van dit wetsvoorstel moet voortvarend worden afgewikkeld.

Antwoord Kabinet

Deze uitbreiding is inmiddels al gerealiseerd.

Bij de wet van 4 juli 2002, Stb 355, in werking getreden op 12 juli 2002, heeft de politierechter de bevoegdheid gekregen om een gevangenisstraf op te leggen tot maximaal een jaar (vergelijk de artikelen 368 en 369 Wetboek van Strafvordering). De verruimde bevoegdheid werd aanvankelijk, als gevolg van de beraadslagingen in de Eerste Kamer, slechts in beperkte mate toegepast. Die beraadslagingen hebben er voorts toe geleid dat een wetsvoorstel tot beperking van de verruimde bevoegdheid was ingediend (Kamerstukken 28 866). Dit wetsvoorstel is ingetrokken bij brief van 14 juni 2004 (Kamerstukken 28 866, nr. 8). Sinds kort daarna wordt de wettelijke regeling onverkort toegepast.

2) Uitbreiding afdoeningbevoegdheid officier van justitie

Vraag G4

Het wetsvoorstel OM-afdoening is op 6 februari 2004 door de ministerraad aanvaard en ter advisering aan de Raad van State voorgelegd. Een spoedige behandeling door de Tweede Kamer is wenselijk.

Antwoord kabinet

Het wetsvoorstel OM-afdoening is op 29 oktober jl. bij de Tweede Kamer ingediend (Kamerstukken II, 29 849). Dit wetsvoorstel behelst de omvorming van de transactie tot strafbeschikking. De officier van justitie kan ingevolge het wetsvoorstel een aantal straffen zelf opleggen; kleine geldboetes kunnen door opsporingsambtenaren worden opgelegd.

3) Vereenvoudiging Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Vraag G4

Juridische gebreken in de besluitvorming van het gemeentebestuur die in beroepsprocedures bij de bestuursrechter aan het licht komen, betekenen soms dat de besluitvorming geheel opnieuw dient plaats te vinden. In dergelijke gevallen zou een “bestuurlijke lus” in de beroepsprocedure heilzaam kunnen werken. Dit houdt in dat het bestuur nog hangende de beroepsprocedure de gelegenheid krijgt gebreken in het besluit te herstellen.

Antwoord kabinet

Het traject van een wetswijziging is in gang gezet.

Zoals eerder aangegeven (Kamerstukken II 2003/04, 29 279, nr. 16), onderschrijft het kabinet de wenselijkheid van invoering van een “bestuurlijke lus”. Een voorstel daarvoor wordt, samen met diverse andere voorstellen tot stroomlijning van het bestuursprocesrecht, opgenomen in het wetsvoorstel aanpassing bestuursprocesrecht. De ambtelijke voorbereiding van dit wetsvoorstel is bijna afgerond; het zal begin 2005 in consultatie worden voorgelegd aan onder meer de Raad voor de rechtspraak. Na advisering door de Raad van State zal het wetsvoorstel dan rond het zomerreces 2005 bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend. Dit zal – mede gelet op de omvang en complexiteit van het wetsvoorstel – leiden tot inwerkingtreding op 1 januari 2007 of zoveel eerder als mogelijk blijkt.

4) Vergroten gemeentelijke zeggenschap over geestelijke gezondheids- en verslavingszorg (Awbz).

Vraag G4

Steden willen hun zeggenschap over de GGZ en verslavingszorg vergroten door wettelijk vast te leggen dat de zorgkantoren de productieafspraken met instellingen in de GGZ en verslavingszorg slechts kunnen maken met instemming van de gemeente. Omgekeerd moet de gemeente het zorgkantoor mee laten beslissen over de gemeentelijke bestedingen in de maatschappelijke opvang en verslavingszorg.

Antwoord Kabinet

Het kabinet zegt toe de zeggenschap van de gemeenten op dit terrein te zullen uitbreiden.

Het kabinet staat positief tegenover de wens van de G4 om de gemeentelijke zeggenschap over de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg te vergroten. Het voorstel van de G4 om te komen tot een gezamenlijk opdrachtgeverschap dat wettelijk is vastgelegd in de AWBZ is geen werkbare optie. Want het merendeel van de GGZ wordt overgeheveld naar de Zorgverzekeringswet. In de Zorgverzekeringswet past geen gezamenlijk opdrachtgeverschap tussen een gemeente en particuliere

verzekeraars. Het kabinet wil de zeggenschap vergroten door het overhevelen van middelen voor de Openbare GGZ van de AWBZ naar gemeenten. Een verdere uitwerking hiervan is opgenomen in het plan van aanpak verloedering en overlast dat naar de Kamer gestuurd is. (Kamerstukken II, 2004-2005, 29235, nr.2) In april ontvangt de Kamer nadere informatie over de uitwerking. Mede met het oog daarop vindt thans een quick scan plaats om te komen tot een inhoudelijke en financiële afbakening van de AWBZ-gefinancierde OGGZ-activiteiten ten opzichte van de overige GGZ en verslavingszorg.

Reactie G4 op 8 februari 2005:

De G4 willen bilateraal met het ministerie VWS contact houden over dit punt.

5) Uitbreiding heroïne-experimenten

Vraag G4

G4 hecht zwaar aan het voortzetten en uitbreiden van de heroïne-experimenten.

Antwoord Kabinet

Het kabinet heeft in feite al uitvoering gegeven aan deze wens. Ook de Tweede Kamer heeft ingestemd met de uitbreiding van het aantal behandelunits naar maximaal 15, met in totaal 1000 behandelplaatsen (er zijn nu 6 units met 300 plaatsen). De steden zullen de nieuwe units grotendeels zelf moeten financieren; BZK betaalt voor een periode van 3 jaar jaarlijks € 1 mln. VWS blijft € 5 mln. bijdragen aan de oorspronkelijke zes units. In aanvulling daarop zijn in recent overleg met de G30 de volgende afspraken gemaakt:

- De exclusiecriteria “ernstige bijkomende problematiek” en “ernstige sociale problemen” kunnen vervallen als dat behandeling niet onverantwoord of onmogelijk maakt.
- Voor het laten vervallen van andere criteria (waaronder de indicatiecriteria) is geen politieke ruimte.
- Er komt een jaarlijkse rapportage waaruit kan blijken waar in de praktijk obstakels zitten voor een effectieve aanpak.

Reactie G4 op 8 februari:

De G4 willen bilateraal met het ministerie van VWS contact houden over dit punt.

6) Beleidsvrijheid t.a.v. inkomensvrijlating/premies (ontvangers bijstand stimuleren tot aanvaarden en behouden van deeltijdwerk)

Vraag G4

Door de G4 is voorgesteld om gemeenten zelf te laten bepalen wie, op basis van individuele omstandigheden, bij de vaststelling van het recht op bijstand in aanmerking kan komen voor een gedeeltelijke vrijlating van arbeidsinkomsten. Naar de mening van de G4 is de huidige vrijlating, zoals geregeld in artikel 31, tweede lid, onderdeel o, van de Wwb te rigide. Dit artikelonderdeel regelt dat de gemeente op basis van een individuele beoordeling inkomsten uit arbeid gedurende ten hoogste zes maanden voor 25 procent kan vrijlaten tot een maximum van € 165 per maand.

Antwoord Kabinet

Het kabinet zal deze wens niet honoreren omdat dit voorstel niet past binnen de beleidslijnen en systematiek van de Wwb.

Naar de mening van het kabinet hebben de gemeenten met de Wwb voldoende mogelijkheden om mensen op de voor hen meest passende manier ook financieel te ondersteunen bij hun inspanningen op weg naar werk. Dit is in de Wwb ingevuld op een manier waarmee de bezwaren van het vrijlatingsregime onder de Algemene bijstandswet (Abw) zijn weggenomen. Door het inflexibele en categoriale karakter van de oude vrijlatingsregeling bood die regeling geen gerichte stimulansen voor het uitbreiden van de arbeidsinspanning gericht op uitstroom uit de bijstand. De mogelijkheid in de Wwb om eenmalige premies te verstrekken die worden vrijgelaten bij de vaststelling van de bijstand, geeft de gemeenten een instrument in handen waarmee arbeidsdeelname en uitstroom gericht kan worden bevorderd.

Bij de behandeling van de Wwb in de Tweede Kamer is vorengenoemd artikel 31, tweede lid, onderdeel o, bij amendement in de wet opgenomen. Dit maakt het de gemeenten mogelijk, naast de mogelijkheid tot het verstrekken van activeringspremie, ook de oude vrijlatingsregeling toe te passen gedurende ten hoogste zes aaneengesloten maanden, indien dit naar het oordeel van de gemeente bijdraagt aan de arbeidsinschakeling. Geen categoriale regeling dus, maar een individuele beoordeling. Het is daarbij ook aan de gemeente om te bepalen welke periode van zes maanden daarvoor wordt gekozen.

Deze beleidskeuze is in de Tweede Kamer gemaakt op basis van een zorgvuldige afweging tussen de voordelen van het instrument activeringspremie en het handhaven van een inkomensvrijlating op een manier die de bezwaren tegen de regeling onder de Abw zoveel mogelijk wegneemt. Daarbij zij verder opgemerkt dat de gemeente het premie-instrument ook gedurende een langere periode dan één jaar kan inzetten, mits elke premie als eenmalige premie wordt toegekend. De premie is dus ook een effectief instrument voor mensen waarbij een grote afstand tot de arbeidsmarkt moet worden overbrugd. De reden dat de premie eenmalig - en niet per maand - kan worden toegekend, is dat deze daardoor onbelast blijft. Ten opzichte van een periodieke inkomensvrijlating heeft dit als voordelen dat de premie niet

doorwerkt in inkomensafhankelijke regelingen, zoals bijvoorbeeld de huursubsidie, en er voor de gemeenten een besparing optreedt doordat geen belasting hoeft te worden afgedragen. Het doel van het voorstel van de G4 om mensen bij hun activering ook gedurende langere tijd te stimuleren door extra financiële middelen, kan dus ook worden bereikt binnen de bestaande systematiek van de Wwb.

Naar de mening van het kabinet is er daarom geen aanleiding de Wwb op dit punt te herzien.

7) Bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het kader van de Wwb

Vraag G4

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Wet Werk en Bijstand (Wwb). Conform de taakverdeling die in de Wet SUWI is vastgelegd, moeten de gemeenten samenwerken met CWI bij het afhandelen van een uitkeringsaanvraag. CWI doet de uitkeringsintake; de gemeente doet de claimbeoordeling. Gezien de toegenomen (financiële) verantwoordelijkheid van de gemeenten door de invoering van de Wwb, vragen de G4 hun verantwoordelijkheden in het kader van de Wwb uitvoering geheel te kunnen afdekken met de bijbehorende bevoegdheden.

Het Besluit experimenten SUWI (Staatsblad 2004, 132) maakt het mogelijk dat de minister toestemming verleent aan CWI en de betrokken gemeente(n) om bij wijze van experiment af te wijken van wettelijke bepalingen in de wet SUWI met betrekking tot de uitkeringsintake en de arbeidstoeleiding. Toepassing kan echter niet verder gaan dan de betrokken ketenpartners willen.

Antwoord Kabinet

De huidige verantwoordelijkheidsverdeling in de wet SUWI zal niet worden gewijzigd en uit nader overleg met de betrokken partijen blijkt dat er geen behoefte is het huidige kader te verruimen.

Mede naar aanleiding van een soortgelijke vraag (als bovenstaande vraagstelling van de G4) van de heer Bruls in het Algemeen Overleg van 30 september jl. over de evaluatie Sluitende Aanpak (23972, nr. 71), heeft de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegd de mogelijkheden te onderzoeken om het experimenteerartikel SUWI (art. 82a) c.q. het daarop gebaseerde Besluit experimenten SUWI ruimer te formuleren.

Dit thema is aan de orde gesteld in het Algemeen Ketenoverleg (AKO) van 26 november jl. In het Algemeen Ketenoverleg wordt onder voorzitterschap van

SZW periodiek overleg gevoerd door VNG, Divosa, CWI en UWV over ketensamenwerking. Unaniem zijn de vertegenwoordigers van de (landelijke) ketenpartners in dit overleg van mening dat het niet nodig is het huidige experimenteerartikel en het daarop gebaseerde Besluit experimenten SUWI aan te passen. Het Besluit is heel algemeen gesteld en bevat vooral vormvereisten, die ervoor moeten zorgen dat de nodige zorgvuldigheid in acht wordt genomen. Het gaat daarbij om zorgvuldigheid jegens de cliënt (die goed moet worden geïnformeerd), jegens de ketenpartners (het experiment dient door twee of meer ketenpartners te worden ingediend) en jegens de wetgever (er moet precies worden aangegeven op welke wijze van de wet wordt afgeweken). De ketenpartners in het AKO zijn dan ook van mening dat er voldoende ruimte wordt geboden om nieuwe samenwerkingsvormen op het gebied van de uitkeringsintake, bemiddeling en reïntegratie in de praktijk uit te proberen. In een brief aan de Tweede Kamer is uiteengezet dat de staatssecretaris de mening van de ketenpartners deelt dat het experimenteerartikel voldoende ruimte biedt en dat aanpassing van het experimenteerartikel en het Besluit experimenten SUWI vooralsnog niet nodig is.

8) Stelselmatige daders en bijzondere bijstand voor doorbetaling vaste lasten bij detentie

Vraag G4

De G4 stelt dat de huidige belemmering om de vaste lasten van gedetineerden door te betalen tijdens de detentie een adequate aanpak van de veelplegers/draaideurcriminelen in de weg staat.

Antwoord Kabinet

Volgens de Wet werk en bijstand (Wwb) is degene aan wie rechtens zijn vrijheid is ontnomen -behoudens zeer dringende redenen- uitgesloten van het recht op zowel algemene als bijzondere bijstand. Op grond van de wetgeschiedenis en de jurisprudentie betreffende de invulling van de “zeer dringende redenen” geldt dat uitsluitend in geval van levensbedreigende omstandigheden of individuele psychische nood een uitzondering kan worden gemaakt op de wettelijke uitsluiting van het recht op bijstand tijdens detentie. Het verlenen van bijzondere bijstand voor het kunnen doorbetalen van vaste lasten bij detentie kan in de regel niet aan de orde zijn.

Het kabinet is van mening dat primair de gedetineerde zelf verantwoordelijk is voor de situatie waarin hij terecht is gekomen en voor het zoeken naar oplossingen voor de betaling van zijn vaste lasten tijdens de detentie. Het rijk onderkent echter de problemen die als gevolg van draaideurcriminaliteit kunnen optreden en zal ter ondersteuning van de lokale uitvoeringspraktijk faciliterend optreden in de zin dat het de belanghebbende partijen bij elkaar

zal brengen om gezamenlijk te werken aan een praktische oplossing, in beginsel binnen de bestaande regelgeving. Dit moet uiterlijk 1 juni 2005 tot een werkbare uitkomst leiden.

Het wegvallen van huisvesting tijdens detentie als gevolg van het wegvallen van het inkomen is een probleem. Het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid onderzoekt samen met het ministerie van Justitie de oplossingsmogelijkheden voor dit probleem. Ten behoeve van de verkenning is al, of wordt op korte termijn, nader contact gezocht met relevante organisaties, waaronder de G4.

Reactie G4 op 8 februari:

De G4 vragen om nader overleg vòòr 1 juni 2005 om bij het vinden van een goede oplossing betrokken te worden.

9) Verificatieverplichting bijzondere groepen omzetten in een bevoegdheid

Vraag G4

Artikel 17, derde lid, van de Wwb bepaalt dat de gemeente bij de uitvoering van de wet de identiteit van de belanghebbende vaststelt aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

Naar de mening van de G4 zijn deze verificatieverplichtingen belemmerend bij sommige groepen cliënten zoals dak- en thuislozen, verslaafden of burgers die na langdurige detentie bijstand aanvragen. Veelal zijn door deze groepen de gevraagde gegevens niet aan te leveren omdat deze niet in hun bezit zijn of slechts tegen veel moeite en hoge kosten zijn te verkrijgen. Het voorstel van de G4 is daarom om ten aanzien van bijzondere groepen deze verplichting om te zetten in een bevoegdheid.

Antwoord Kabinet

Naar de mening van het kabinet biedt het huidige wettelijk kader aan gemeenten voldoende mogelijkheden om de gesignaleerde problemen op te lossen. Het is dus niet nodig de bepalingen terzake aan te passen.

De bepalingen ten aanzien van de vaststelling van de identiteit waren reeds opgenomen in de Algemene bijstandswet. Het door de G4 gesignaleerde probleem is ook toen reeds onderkend. Bij de inwerkingtreding van deze bepaling op 1 juni 1994 is door het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangegeven dat de gemeente de bevoegdheid heeft om bij het beperkte aantal klanten dat niet over een geldig legitimatiebewijs kan beschikken als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht of dit binnen de kortste keren weer kwijt is, af te zien van de verplichting om de

identiteit vast te stellen aan de hand van zo'n legitimatiebewijs. De gemeente heeft dan wel de verplichting om de identiteit op een andere manier vast te stellen. Uit het dossier dient dan te blijken dat, op basis van een gemeentelijke werkinstructie, de identiteit zo goed mogelijk is gecontroleerd. In die gevallen wordt de uitvoering geacht conform de wet te zijn uitgevoerd.

10) Bank- en girorekeningnummers Inlichtingen Bureau

Vraag G4

Onder de huidige regelgeving is het niet toegestaan dat een gemeente via het Inlichtingenbureau van de Belastingdienst de aan het Sofinummer van de cliënt gekoppelde giro- en bankrekeningnummers verkrijgt. Ter vereenvoudiging van de werkwijze van de sociale diensten vindt de G4 wenselijk deze belemmering op te heffen. De ratio hierachter is dat de gemeente de cliënt kan vragen om inzage in giro- en bankafschriften op al diens bij de Belastingdienst bekende bank- en gironummers.

Antwoord Kabinet

Het verzoek van de G4 om gegevens over bank en girorekeningnummers via het Inlichtingenbureau gemeenten van de Belastingdienst te ontvangen wordt gehonoreerd. Met de betrokken partijen zullen afspraken over de concrete uitwerking hiervan worden gemaakt. De gegevenslevering kan in de eerste maanden van 2005 starten. Het Inlichtingenbureau heeft onlangs een plan gemaakt om de gegevensleveringen aan gemeenten uit te breiden en te verbeteren. De gegevenslevering van bank- en girorekeningnummers wordt hierin meegenomen.